יקריב אותו. קרא יתירא הוא דהא כתיב בריש דקרא זכר תמים יקריבנו: **שכופין אותו.** לקיים דברי נדרו: **דמלוה לשמוע דברי חכמים.** ואית לן לאחזוקיה בחזקת מקיים מצוה וגמר גלבו לקיים דברי בית דין: **שאני התם דלאומרא.** כלומר מיכא למימר דהא דתני מקודשת לאומרא קאמר שאינה מותרת לאחר בלא גט אבל קידושין גמורים לא הוו לבטל קידושין אחרים שלא יתפס בה אחר בא אחר וקדשה לריכה גט אף משני: **אינה מקודשת.** והיינו קולא: **כיון דאתניה.** שפירש תנאו בפיו לאו כל כמינה למיעקר תנאו בדברים שבלב הואיל ושמעה ולא מיחתה לומר אעפ"כ אני חפילה בך קדש אותי בלא תנאי: **ורב חסדא הוה כי רב הונא.** כלומר הלך לבי מדרשו של רב הונא לעיין בדבר: **הכא לי מן החלון.** מעות והיו שם מעות של הקדש ושגג בעל הבית בסבור שהן חולין: **דלוסקמא.** טסק"ל: **והביא לו.** מאותו חלון: **לא היה בלבי.** מכיס זה אלא מכיס זה: **בעה"כ מעל.** שהרי עשה שליח שליחותו ותנן (מעילה דף כ.) השליח שעשה שליחותו הבעה"ב מעל: **והא לא היה בלבי קאמר.** והוה ליה לא עשה שליחותו: **למיפטר נפשיה מקרבן קאמר.** ושקורי קא משקר אבל האי גברא חזיין דטרח לעלות לארץ ישראל ונאנס: **לא עביד איניש כו'.** קושיא היא כלומר דילמא האי דלא מיפטר משום דלא מהימן הוא ודקאמרת היה לו לפטור עצמו בענין אחר ולומר מזיד הייתי הא לא ניחא ליה למימר דמשוי נפשיה רשע: **נזכרתי.** לאחר ז"(שהלכתי) להוליאה בשוק בשליחותי מזכרתי שהם של הקדש קודם ז"שהוצאת: **שליח מעל.** ובעל הבית פטור דכיון שנזכר לא שגגה היא גביה ושליח חייב שהוציא מעות הקדש לחולין ואילו לא נזכר בעל הבית הוה רמיא מעילה עליה דאיתרבי שליח למעול שולחו על ידו ברים פירקין (לעיל דף מב:) אבל השתא דאיפטר בע"ה רמיא מעילה אשליח ככל התורה כולה דאין שליח לדבר עבירה והעושה הוא מתחייב: **דזכין לניכסיה אדעתא למיסק.** ופריש ליה דאדעתא דהכי עביד: **ולא איתדר.** ולא יכול לדור לו משום חיסור מזונות או לא מצא דירה: **והא לא מיתדר ליה.** והוה ליה כמאן דלא מצי למיסק והדר זביני: **אי בעי הוה סליק.** ובדידיה קיימא מילתא ולא בטלה זביניה: **אי בעי לא סליק.** בתמיה מי אנסוה: **דאיתליד ליה אונסא באורחא.** שמע שהיו ליסטים בדרך לגיסנא קמא לא ז"הדרינן זביני דהכי קאמר דאי בעי למטרח ולאהדורי בתר שיירתא הוה סליק ולגיסנא בתרא דקא מתמה אתמוהי ומשמע שלא היה לו שום עיכוב אבל אם היה לו לד עיכוב הדרי זביני: **מתני' אינה מקודשת.** דדוקא קאמר ליה מקום פלוני שיש לי שם אוהבים ואם בא אדם לומר דברים עלי (ב) בפניהם יאמרו בידו: **הרי היא.** שם תמצאנה ואין זו קפידא: **גמ' לא ממלי מילי עלי.** לא יאמרו לה דבר גנאי עלי. לא ניחא ליה דליבזי. שהמגרש את אשתו גנאי הוא לו: **מתני' אלא בכתובה.** דאמר אי אפשי באשה נדרנית אבל גיטא בעיא מדבריהם ג) מספיקא כיון דלא פרש למא דעתיה נמי אנדרנית: **הפוסלין בכהנים.** מפורשים בכתובות (פרק מומין אלו): **גמ' כהאי גוונא.** משנה שניה שם בהמדיר: **הכא לאשמועינן קידושין אינטריכא ליה.** תנא דין כתובה אטו דין קידושין: **והשם.** דקאי בדיני כתובות אינטריכא ליה משום כתובה ותנא המקדש אינה מקודשת אטו כתובה דבעי למיתני בסיפא כגנה סתם תנא בלא כתובה: **מתני' סבלונות.** דוכונות שדרך חתן לשלוח לארוסתו: אינה

במילתא דלא קפדי אינשי, ואם יש עליה נדרים אחרים מקודשת*. וברוש"למי א"ר יוסי מתני' בשאמר לה על מנת שאין עליך נדר אבל אמר על מנת שאין עליך כל נדר אפילו נדרה שלא תאכל חרובין נדר הוא. **ירושלמי.** כלי פשתן הדקים הבאים מבית שאן ככלי צבעונים הן. שכל המומין. אבל מום אחר אע"ג דאמר מקפיד אני לאו כלום הוא ומקודשת, והטעם דלא מקרי מום. ומסתברא אפילו אמר כל מום, [מ"מ מומין] שאינו פוסל בכהנים לא מקרי מום. ועיקר ביאור זאת המשנה בפרק המדיר [שם].

סבלונות. דורונות שדרך לשלוח ארוס לארוסתו סבלונות.

*נראה דצ"ל בבגדי צבעונים דוקא דמילתא דקפדי אינשי לא הוי קפדיה קפידא עיי"ש היטיב (ד"ה).

ג) ר"ה ו', יומות קו. כ"ב מס. [ערכין כא.], **ב)** מ"כ פ' ויקרא פרשה ג כ"ב מס. ע"ש ערכין כא. ע"ש [יומות קו. בברייתא ע"ש], **ג)** [ר"שחרורי עבדים" ליתא בכת"י, וגם ליתא בסוס דוכתא בש"ס שנזכר זה המאמר], **ד)** [יומות כ. וש"נ], **ה)** לקמן סב., **ו)** [בכת"י טוסק: אלא לאו משום דאמרינן דברים שבלב אינם דברים], **ז)** מעילה כא, **ח)** [בכת"י: הא קאמר לא היה לי בלבי אלא על זה אלא וכו'], **ט)** יומות פז: ב"מ ג: כריתות יב., **י)** [אל"ל הייתי. וכ"ה בסוס. ומתוס' הרא"ש], **כ)** מגיגה י: מעילה כא. [וא"ל דתניא וכ"א בתגיגה שם וע"ש ברש"ן], **ל)** לקמן נט., **מ)** גיטין סה., **נ)** [בכת"י טוסק: כי האי גוונא דאומר לשלוחו תן גט], **ס)** [בכת"י: משום דלקרובה קאתי אמר בהאי וכו'], **ע)** [אל"ל דנמה. (יעב"ץ, ע"ש)], **פ)** כתובות עב., **צ)** [אל"ל כל כן אי' בכתובות עב: וכ"א ברש"ן, ועיין ברש"ן], **ק)** כתובות עב., **ר)** [בדפו"ר: יתפסו], **ש)** [בדפו"ר: שהלכת להוליאם], **ת)** [בדפו"ר: שהוליאם], **א)** [ברש"י שבר"ף: הדרי, ולא"ל. (יעב"ץ)], **ב)** [נדל"ל אז מספיקא. (רש"ש, ע"ש)].

תורה אור השלם

1. אם עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אֹתוֹ לְרָצֹנוֹ לִפְנֵי יְיָ׃ ויקרא א ג

גליון הש"ם

גמ' ואמאי הא קאמר כסבור הייתי. עי' תוספות מיימוני סדר נשים סי' ג' ודו"ק:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אל"ל. נ"ב עיין בכריתות ל' יב ע"ב: **(ב)** רש"י ד"ה אינה כו' בפניה יאמרו:

לעזי רש"י

טסק"א [טשק"א]. שק.

מוסף רש"י

יקריב אותו. אל פתח אהל מועד יקריב אותו, קרא ימיה הוא דהא כתיב בריש יקרינו (ר"ה ו.). ותני למיכתב יקרינו אל פתח אהל מועד לרצונו לפני ה' (רשב"ם ב"ב מח.). **מלמד** שכופין אותו. להקריב מה שנדר (שם). **וכן אתה מוצא בגיטי נשים.** בהגר דתנן (כתובות עז.) ואלו שכופין אותו להוציא מיכה שתין וכנגל עד שיאמר רוצה אני, דומגן מדעתו משמע (ב"ב מח.). **ודלמא שאני התם.** התם נמי כי אמר רוצה אני אמר גמר בגלגו לגרשה דמלוה קנעיל, מאחר שהייבוהו חכמים להוציא (שם). **מפני שלא הטעתו.** אלא הוא הטעה את עצמו, וכיון דלא פירש לאו כל כמיניה, דהוו להו דברים שבלב אבל הכא (מעילה כא.). **מן הדלוסקמא.** עליקת דסני שקורין טפק"ל בלע"ז (מעילה כא.). **אע"פ שאמר בעל הבית לא היה לי בלבי.** שתניא לי אותו ממקום שהנאת לי אלא מה האחר, בעל הבית מעל, שהרי נעשית שליחותו, והדברים שבלב שהוא אומר לא היה בלבי על זה אינן דברים (מעילה כא.). **נזכר בעל הבית.** שהן של הקדש, עד שלא יגיע שליח אצל חמור, ולא נזכר שליח. והוציאן, שליח מעל. השליח חייב (חגיגה יב.). לכיון שנזכר נעשה ליה מזיד פטור ממעילה, אבל השליח לשוגג הוא מעל, והיינו דאמרינן במסכת חגיגה (שם) האי דמעל השליח היינו בהדרין בשעבה, דשליח עניין אחר אין קא עביד, הא לא עביד אלא שליחותיה דבעה"ב (מעילה כא.). **ונתנו לה במקום אחר פסול.** דאין לוגו שיעלוהו עליו שם וקפילא היא (גיטין סה.). **הרי היא במקום פלוני.** אינו אלא כמראה מקום שם תמצאנה (שם). **ותנן נמי בכתובות כי האי גוונא.** ואמר שנא דקתמה רבי אחי דומני (כתובות עב.).

יקריב אותו [ב]מלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו תלמוד לומר לרצונו הא כיצד [ג]כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ואמאי הא בלביה לא ניחא ליה אלא לאו משום דאמרינן דברים שבלב אינן דברים ודילמא שאני התם דאנן סהדי דניחא ליה בכפרה אלא מסיפא [ד]וכן אתה מוצא [ה]בגיטי נשים [ו]ושחרורי[ז] עבדים כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ואמאי הא בלביה לא ניחא ליה אלא לאו משום דאמרינן דברים שבלב אינן דברים ודלמא שאני התם משום [ח]דמצוה לשמוע דברי חכמים אלא אמר רב יוסף מהכא המקדש את האשה ואמר כסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לויה ונמצאת כהנת ענייה והרי היא עשירה עשירה והרי היא ענייה מקודשת מפני שלא הטעתו [ט]ואמאי הא קאמר כסבור הייתי אלא משום דאמרינן דברים שבלב אינן דברים אמר ליה אביי דלמא שאני התם דלחומרא אלא אמר אביי מהכא בכולם אע"פ שאמרה בלבי היה להתקדש לו אעפ"כ אינה מקודשת ואמאי הא קאמרה בלבי [י]היה ודלמא שאני התם דכיון דאתניה לאו כל כמינה דעקרא לה לתנאיה אלא אמר רב חייא בר אבין עובדא הוה בי רב חסדא ורב חסדא בי רב הונא ופשטוה מהא [יא]האומר לשלוחו הבא לי מן החלון או מן הדלוסקמא והביא לו אע"פ שאמר בעל הבית לא היה לי בלבי אלא על זה כיון שהביא לו מזה בעל הבית מעל ואמאי הא [יב]קאמר בלבי אלא לאו משום דאמרינן דברים שבלב אינן דברים ודלמא שאני התם דלמיפטר נפשיה מקרבן קאתי [יג] הוה ליה [יד]למימר מזיד [טו]הוה לא עביד איניש דמשוי נפשיה רשיעא הוה ליה לומר נזכרתי [טז](דתנן) [יז]נזכר בעל הבית ולא נזכר שליח שליח מעל [יח]והוא גברא דזבנינהו לניכסיה אדעתא למיסק לארעא דישראל סליק ולא איתדר ליה אמר רבא כל דסליק אדעתא למידר הוא והא לא איתדר ליה איכא דאמרי אדעתא למיסק והא סליק ליה ההוא גברא דזבנינהו לניכסיה אדעתא למיסק לארץ ישראל לסוף לא סליק אמר רב אשי אי בעי סליק איכא דאמרי אי בעי לא סליק מאי בינייהו איכא בינייהו דאיתליד אונסא באורחא: **מתני'** [יט]האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה פלונית במקום פלוני והלך וקדשה במקום אחר אינה מקודשת [כ]הרי היא במקום פלוני וקדשה במקום אחר הרי זו מקודשת: **גמ'** [כא]ותנן נמי גבי גיטין [כב]האומר תנו גט זה לאשתי במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר פסול [כג]הרי היא במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר כשר וצריכא דאי אשמעינן גבי קידושין [כד]במקום דלקורבה קאתי בהאי אתרא רחמו לי ולא ממלי מילי עלוי בהאי אתרא סנו לי ממלי מילי עלוי אבל גבי גיטין דלרחוקה קאתי אימר לא איכפת ליה ואי אשמועינן גבי גירושין בהאי אתרא ניחא ליה [כה]דניבזי בהאי אתרא לא ניחא ליה אבל גבי קידושין אימא לא איכפת ליה צריכא: **מתני'** [כו]המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים אינה מקודשת [כז]כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכתובה [כח]על מנת שאין עליה מומין ונמצאו בה מומין אינה מקודשת [כט]כנסה סתם ונמצאו בה מומין תצא שלא בכתובה [ל]שכל המומין הפוסלין בכהנים פוסלין בנשים: **גמ'** [לא]ותנן נמי גבי כתובות כי האי גוונא הכא קידושין איצטריכא ליה תנא כתובות אטו קידושין התם כתובות איצטריכא ליה תנא קידושין אטו כתובות: **מתני'** [לב]המקדש שתי נשים בשוה פרוטה או אשה אחת בפחות משוה פרוטה [לג]אף על פי ששלח סבלונות לאחר מכאן אינה

היה [לד]לומר מזיד הייתי. דנהי דאין אנו מאמינים אותו לומר בלבי היה כך מכל מקום מזיד הייתי הוי טעינה מקובלת יותר ואין נראה כל כך דומאות והכ"ס פי' ודאי מזיד הייתי אנו מאמינים לו יותר כי הא דאמרי' בפ"ק דב"מ (דף ג:) גבי אמרו לו שנים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי דחכמים פוטרים מטעם דאם יגלה לומר מזיד הייתי: **דאיתליד** ליה **אונסא באורחא.** ולעיל שהוצרך לומר דברים שבלב אינן דברים צריך לומר דלגיסנא דאי בעי לא סליק אתיליד ליה אונסא באורחא ולגיסנא דאי בעי סליק צריך לומר דאיתליד אונס שאפילו ע"י תיור לא היה יכול לעלות:

מוסגין

קד) א מיי' פי"ד מהל' מעשה הקרבנות הל' מז:
קה) ב מיי' פ"ב מהל' גירושין הלכה כ סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלד סעי' ו:
קו) ג מיי' פ"ז מהל' עבדים הלכה ז [טוש"ע יו"ד סי' רסז סעי' סב]:
קז) ד מיי' פ"ז מהל' מעילה הלכה ח:
קח) ה מיי' שם הל' ה:
קט) ו מיי' פי"ח מהל' מכירה הל' ח סמג עשין סב טוש"ע מ"מ סי' רז סעיף ג:
קי) ז מיי' פ"ז מהל' איסורי ביאה הל' כא סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לה סעיף ז: ח [מיי' שם טוש"ע שם סעי' מ]:
קיא) ט מיי' פ"ט מהל' גירושין הלכה לג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמא סעי' מה:
קיב) י מיי' שם טוש"ע שם סעיף מז:
קיג) כ מיי' פ"ז מהל' איסורי ביאה הל' ו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן לט סעי' א:
קיד) ל מיי' שם פכ"ה הל' ח סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קיז סעי' ג:
קטו) מ מיי' שם פ"ז הל' ז סמג שם טוש"ע אה"ע סי' לט סעיף ג:
נ [מיי' פכ"ה שם הלכה ז טוש"ע אה"ע סי' קיז סעיף ד:]
קטז) ס מיי' שם פ"ז הלכה ז סמג שם טוש"ע אה"ע סי' לט סעי' ד:
קיז) ע מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' כ סמג שם טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף א:
קיח) פ מיי' שם טוש"ע אה"ע שם סעי' ט:

תוס' ר"י הזקן

אדעתא [למיסק]. שהודיע זה בשעת המכר. ולא אחדר. לא מצא מקום לדור שם או מחמת חוסר מזונות. אדעתא שידור. והואיל והזכיר אדעתא למיסק הו"ל כאילו אמר בביאור לדור. ומסתברא דקי"ל דהלכתא כלישנא בתרא והואיל וסליק המקח קיים. איבעי סליק. בניחותא. **לא סליק.** בתמיהא. **אונסא.** שנשתכשו הדרכים מפני ליסטים. ללישנא קמא המקח קיים דאי בעי סליק ויחזור אחר שייראו. ללישנא בתרא דקא מתמה איבעי לא סליק כלומר מי עכבו ואיזה אונס מנעו מלעלות, הא איכא אונס חוזר מקח. וקי"ל דהלכתא כלישנא בתרא. והביא זה הר"ם במכירה פי"א [ה"ט]. והא דאמרינן בפרק אלמנה ניזונת [כתובות צז, א] זבין ולא איצטריכו ליה זוזי הדר זבינה, התם שנולד לו דבר מחודש שלא (לצורך מעות) [הוצרך למעות] כי הנהו עובדי דהתם, אבל הכא שמוכר לעלות ונתהפכה דעתו שלא רצה לעלות לא"י לאו כל כמינה שאין זה אלא שמתחרט מן המכר. **מתני'.** במקום פלוני. קפידא הוי, כלומר לא יקדשנה במקום אחר. הרי היא. מראה מקום הוא לו, כלומר אינו רחוק יותר מדאי. שאין עליה נדרים. אוקימנא (בפרקין) [בפרק המדיר, כתובות עב, ב] דהא דאמרינן אינה מקודשת באלו נדרים אמרו שלא תאכל בשר ולא תשתה יין ולא תתקשט בבגדי צבעונים, דוקא

חוששין לסבלונות. פי׳ בקונטרס ששידך האשה ומתרצים וקדם קודם הקידושין ושלח סבלונות בעדים מוששין שמא לשם קידושין שלח משמע מתוך פירושו דחיישינן שמא מחמת קידושין הם ולכך נקט בלשונו שידך דאל״כ לא הוו קידושין דמגא ידעה דלאמר בפ״ק (לעיל דף ו.) גבי נתן לה קידושין ולא פירש ובקשה להר״ם וכי שידך מאי הוי והא בעינן שידבר מענין לענין ובאותו ענין לכך נראה לפרש מוששין כלומר כיון ששלח לה סבלונות חיישינן שמא קידשה כבר וכן משמע בסמוך דקאמר בתחלת דמקדשי והדר כתבי כתובה חיישינן ואם תאמר על כרחך צריך לומר דחיישינן שמא קידש כבר דלשון חיישינן שמא לשם קידושין שלח לא שייך הא פשיטא דלא שילח לה הכתובה לשם קידושין: **ה״ג** מקדשי והדר מסבלי **פשיטא.** דמקודשת כלומר היכא דשלח סבלונות קודם הקידושין דמקודשת דלשלמא לשם קידושין שלח וי״מ פשיטא דמקודשת דאמרי׳ דקידשה כבר והוי כמו שפירשתי ומשני לא צריכא דרובא מקדשי והדר מסבלי ומיעוטא מסבלי והדר מקדשי מהו דתימא קמ״ל דתימא ניחוש למיעוטא מקדשי והדר מסבלי מהו דתימא לא ניחוש למיעוטא פירוש שלא מהא מקודשת קמ״ל דחיישי׳ למיעוטא ותהא מקודשת ״והשתא ניחא דחיישינן למיעוטא משום חומר דאיסור אשת איש ״) והשתא הא דקאמר רב פפא בתחלת דמקדשי והדר מסבלי היינו שמיעוטם מקדשי והדר מסבלי ואפ״ה חיישי׳ למיעוטא מסבלי והדר מקדשי היינו שכולם מסבלי והדר מקדשי אך ר״י מלא כתוב גירסא אחרת מסבלי והדר מקדשי פשיטא דלא חיישינן ואינה מקודשת לא צריכא דרובא מסבלי והדר מקדשי ומיעוטו מקדשי והדר מסבלי מהו דתימא ניחוש למיעוטא ותהא מקודשת קמ״ל:

לא תקח. פי׳ לא יהא לך ליקוחין בה מימה אם לא תקח משמע שאין ליקוחים תופסים בה ת״כ אמאי תפסי קידושין בחייבי לאוין) כגון אלמנה לכ״ג וגרושה וחלוצה לכהן הדיוט הא כתיב בהן לא תקח) וי״ל דלא ממשמעות דלא תקח דרשי׳ אלא משמע ליה דה״פ דקרא ואשה אל אחותה לא תקח בנת אחת פירוש לכל אחת ואחת יש דין אחות אשה ואסורה ואחות אשה נפקא לן בפרק האומר ק) (קדושין דף סז:) דאין קידושין תופסין בה לחייבי כריתות היא:

אינה מקודשת. ולא אמרינן יודע היה שאין קידושיו קידושין וגמר ושלח סבלונות לשם קידושין אלא אמרינן מחמת קידושין הראשונים שלח: **וכן קטן שקידש.** ושלח סבלונות משהגדיל: **גמ׳ וצריכא.** למיתני שתי נשים בפרוטה ולמיתני אי אחת בפחות משוה פרוטה וקטן שקידש לאשמועינן בכולהו דסבלונות דבתר הכי אלו לקידושין ניתנו: **טעי.** וסבר דקידושין ניתנו ולא מסיק אדעתיה דסבלונות לשם קידושין: **מוששין לסבלונות.** מי ששידך באשה ב) ונתרצה ובקש ושלח סבלונות בעדים מוששין שמא קידושין הן ואם נתקדשה לאחר צריכה גט מן הראשון: **וכן אמר רבה** גרסי׳: **ומודיעין אשמעינן.** יש לי להשיב על דברי: **הא כדקתני טעמא דטעי הוי.** בקידושי קמאי וסמיך עליהו אבל האי דלא קידש איכא למימר להכי: **בעלמא.** היכא דשלח בלא קידושין: **דלא נחיש לאורח קידושין כלל.** ולא העלה קידושין על לבו: **אבל הכא דנחיש להכי.** ומתוך שעלה על לבו ונזכר שאין קידושיו כלום ושלח סבלונות אימא לשם קידושין: **חיישינן.** דכיון דאורחייהו לקדושי בריש חיישינן דשדר הני לשם קידושין: **הוחזק שטר לתובה בשוק.** שראו שטר כתובה: **מהו.** אם נתקדשה לאחר מהו להחזיקה כמקודשת לראשון: **דלא שכיח ספרא.** אין הסופר מצוי בעיר תמיד: **ספרא הוא דאתרמי ליה.** וקדם לכתוב קודם קידושין: **מתני׳ כאחת.** ג) אמר הרי שתיכם מקודשות לי: **אינן מקודשות.** ואין אחת מהן צריכה גט ובגמרא מפרש טעמא: **ושל שביעית היפה.** בגמרא מ) מפרש מאי אתא לאשמועינן ג): **גמ׳ בשעה שנעשו צרות זו לזו.** כגון שקדשן כאחת קס״ל דקרא בהכי כתיב וקאמר לא תקח אין לך בהן לקוחין: **אי הכי.** דקרא בנת אחת כתיב היכי מיחייב כרת אם בא עליהן הרי אין כאן איסור אחות אשה: **אלא** (ת) **בזה אחר זה.** שבקידושין הראשונה היא אשתו וקאמר אין קידושין תופסין באחותה ואם בא עליה עונש כרת: **ומתניתין.** כי היו נמי בנת אחת מהאי קרא נפקי וכדרבה וסברא בעלמא הוא כל שאינו בזה אחר זה אפילו בנת אחת אינו הלכך כיון דבאחות אשה לא תפסי קידושין כי קדשיתהו בנ״ת נמי לא הוו קידושין:

המרבה

אינה מקודשת שמחמת קידושין הראשונים שלח [א]וכן קטן שקידש: **גמ׳** וצריכא דאי אשמעינן שזה פרוטה איידי דקא נפיק ממונא מיניה טעי אבל פחות משוה פרוטה אימא [ב]יודע שאין קידושין תופסין בפחות משוה פרוטה וכי קא משדר סבלונות אדעתא דקידושין קא משדר ואי אשמעינן הני תרתי משום דבין פרוטה לפחות משוה פרוטה לא קים להו לאינשי אבל קטן שקידש הכל יודעין שאין קידושי קטן כלום אימא כי קא משדר סבלונות אדעתא דקידושי קא משדר קא משמע לן איתמר רב הונא אמר חוששין לסבלונות וכן אמר [ג]רבה חוששין לסבלונות אמר רבה [ד]ומותבינן אשמעתין אף על פי ששלח סבלונות לאחר מכאן אינה מקודשת אמר ליה אביי התם כדקתני טעמא שמחמת קידושין הראשונים שלח איכא דאמרי אמר רבה מנא אמינא לה[ד] כדקתני טעמא שמחמת קידושין הראשונים שלח הכא הוא דטעי הא בעלמא הוו קידושין ואביי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא בעלמא דלא נחית לתורת קידושין כלל אלא אפילו הכא דנחית לתורת קידושין אימא הוו קידושין קא משמע לן מאי הוי עלה אמר רב פפא [ה]באתרא דמקדשי והדר מסבלי חיישינן מסבלי והדר מקדשי לא חיישינן מקדשי והדר מסבלי פשיטא [ו]לא צריכא דרובא מקדשי והדר מסבלי ומיעוטא מסבלי והדר מקדשי מהו דתימא ניחוש למיעוטא קא משמע לן בעא מיניה רב אחא בר רב הונא מרבא הוחזק שטר כתובה בשוק מהו אמר ליה וכי מפני [ז]שמחזיק שטר כתובה בשוק נחזיק בה כאשת איש מאי הוי עלה אמר רב אשי [ח]באתרא דמקדשי והדר כתבי כתובה חיישינן כתבי והדר מקדשי לא חיישינן מקדשי והדר כתבי פשיטא [ט]לא צריכא דלא שכיח ספרא מהו דתימא ספרא הוא דאתרמי קא משמע לן: **מתני׳** [י]המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת אינן מקודשות [יא]ומעשה [יב]בחמש נשים ובהן שתי אחיות וליקט אדם אחד כלכלה של תאנים ושלהן היתה ושל שביעית היתה ואמר הרי כולכם מקודשות לי בכלכלה זו וקיבלה אחת מהן ע״י כולן ואמרו חכמים אין אחיות מקודשות: **גמ׳** מנהני מילי אמר רמי בר חמא דאמר קרא [יג]אשה אל אחותה לא תקח לצרור [יד]התורה אמרה בשעה שנעשו צרות זו לזו לא יהא [טו]לו ליקוחים אפי׳ באחת מהם אמר ליה רבא אי הכי היינו דכתיב [טז]ונברתו הנפשות העושות מקרב עמם אי קידושין לא תפסי בה כרת מי מחייב אלא אמר רבא [יז]קרא בזה אחר זה ומתניתין כדרבה דאמר רבה [יח]כל שאינו בזה אחר זה אפי׳ בבת אחת אינו גופא אמר רבה כל [יט]שאינו בזה אחר זה אפי׳ בבת אחת אינו איתיביה אביי

המרבה

א׳ הכי היינו דכתיב ונברתו הנפשות העושות ואי קידושין לא תפסי (כ) כרת מי מחייב. וקשה דאמרינן בגמרת פרק אלו נערה אחין (דף כח:) גבי שלשה אחים שנים מהם נשואים לב׳ אחיות דרבי שמעון פוטר בשתיהן מן החליצה ומן הייבום שנאמר אשה אל אחותה לא תקח לצרור בשעה שנעשו צרות זו לזו (א) אלמא משמע לע״ג דקידושין לא תפסי יש בהם כרת כיון שפוטר אותם מן החליצה ומן הייבום וי״ל דשאני התם דליכא למיפרך כדפריך הכא כרת מי מחייב דבלא הקידושין נמי איכא כרת דקא פגע באשת אחיו שלא במקום מצוה:

קידושין

ק״ט א מיי׳ פ״ד מהל׳ אישות הל׳ כ סמג עשין מח טוש״ע אה״ע סי׳ מג סעי׳ א:
קכ ב ג מיי׳ שם פ״ט הלכה כח סמג שם טוש״ע אה״ע סימן מה סעיף א:
קכא ד ה מיי׳ שם הל׳ כט טוש״ע שם סעיף ג:
קכב ו ז מיי׳ שם הל׳ א ב סמג שם טוש״ע אה״ע סי׳ מא סעי׳ ב ג:

א) [כתוס׳ עג:], ב) [בכת״י כאן ובסמוך רבה. וכ״כ בריש״ף], ג) [בכלים לג, שבת קלה: עירובין ע: גיטין לח: מנחות מט.], ד) [בכת״י טוסף: דתנן תע״פ ששלח סבלונות לאחר מכאן אינה מקודשת ותפס כדקתני], ה) [בכת״י: שהוחזק], ו) נ״ב קמב., ז) יבמות יט. כח.; ח) [בכת״י: לך], ט) [בכת״י: קראי], י) עירובין כ. נדרים סט:, כ) [ל״ל ומתרלים. רש״ש, וכ״ה בר״ן. וברש״ש שבר״ף: ומתרלתה)], ל) [ברש״ש שבר״ף: שאמר], מ) [לקמן נב ע״א], נ) [ברש״ש שבר״ף עסף ד״ה: על ידי כולן. בשביל כולן:], ס) [וע״ע תוס׳ בכורות לה. ד״ה א״ר], ע) [לאשכחן דמחייבינן למיעוטא משום חומר דא״א בר״ן. וברש״ש שבר״ף: דמתרלתה)], פ) [לקמן נב ע״ב], צ) [ויקרא כא]. ק) עי׳ תוי״ט, ר) [ל״ל וקנלתם], ש) [בוגלא סוגה בסוגריים [דחייבינן] ולכ׳ זה תלוי בפירושים דלעיל, ואולי ל״ל דלא חייבינן למיעוטא לפר״ש או דחייבינן למיעוטא לפירוש הר״מ הא וכו׳],

תוס׳ ר״י הזקן

מחמת קדושין הראשונים שלח. ולא לשם קדושין דנימא אדם יודע שאין אשה מתקדשת בפחות מפרוטה ונמר ושלח לשם קדושין. שקדש. ושלח סבלונות כשהגדיל אינה מקודשת שמחמת קדושין הראשונים שלח וקדושי קטן אינן כלום. **גמ׳.** חוששין לסבלונות. פיר״ש מי ששידך אשה ותרצית וקדם ושלח לה סבלונות בעדים חוששין שמא הדושין הם ואם קדשה אחר צריכה גט מראשון. והאי פירושא לא דייק שאם נתן לה כשהוא מדבר עמה על עסקי הדושיה ולא פירש. דיו המקודשת ודאי היא. ואם שהה כל שהוא אע״פ שהיו עסוקין מענין לענין ובאותו ענין הואיל ולא פירש אינה מקודשת כלל כדאיתא פ״ק (לעיל ו. א), וכ״ש אם שלח לה סתם. עיקר הפירוש הוא כך אם שלח לאשה סבלונות ר) וקבלם חוששין שנתקדשה. ומיהו דוקא שיש עדים כך בסבלונות. אבל אי ליכא עדים אפילו שניהם מודים לאו כלום הוא דלא עדיפי סבלונות דיהבי אמתלא דמקדשה כלל מקדושין גופייהו. וכ״כ הר״ם פ״ט (הכ״ח). **חיישינן.** לפירוש ר״ש דסבלונות גופייהו קדושין נינהו. ולפי׳ דר״ם דנתקדשה קודם לכן. מקדשי והדר מסבלי פשיטא. דחוששין הואיל וכולם נהגו לקדש קודם הסבלונות. ה״ג ר״ש לא צריכא דרובא מקדשי והדר מסבלי ומיעוטא מסבלי והדר מקדשי מהו דתימא נחוש למיעוטא קמ״ל. כלומר אם כולם נהגו כן פשיטא לא היה צריך להשמיענו זה. אלא ביררי שלא נהגו לקדש תחלה אלא הרוב מהו דתימא ניחוש למיעוטא דנימא סמוך ביעוטא אחזקתה ואתרע ליה רובא ואשה זו בחזקת פנויה עומדת. קמ״ל דרובא וחזקה רובא עדיף והואיל ורובן מקדשין תחלה, לשם קדושין נתנם אע״פ שלא פירש. והרי״ף והר״ם [שם] גרסי דרובא מסבלי והדר מקדשי ומיעוטא מקדשי והדר מסבלי כהו דתימא לא ניחוש למיעוטא, קמ״ל*. וטעמא דחיישינן למיעוטא אע״ג דאיכא רובא וחזקה דליחסין בעינן תרי רובי וחזקה לא עדיף כרובא. ולא נהירא דמאי יוחסין איכא הכא, איסורא הוא דאיכא. ועוד כתב שמא יחפשט מנהג המיעוט ויעשו דרוב כמותן ויתירות כמו שהיו עושים תחלה. והעיקר דמשום הכי חיישינן למיעוט שדמיעוט הוא קבוע, ולא חימא שלפעמים אזלא היא לגבייהו להתקדש אלא שדנשים גם כן יש מיעוט שמתקדשות תחלה והוו להו כל נשי העיר כמחצה על מחצה דאתתא קביעא וקיימא לבעיותיה והאיסור ג״כ דבק בר. ודכוותה אשכחן פרק

תורה אור השלם

1. ואשה אל אחותה לא תקח לצרר לגלות ערותה עליה בחייה: ויקרא יח יח
2. כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות העשת מקרב עמם: ויקרא יח כט

גליון הש״ס

גמ׳ כל שאינו בזה א״ז. ע׳ גיטין דף מט עא תל״ה כגון וזכמים ד׳ ל ע״א תל״ה דבריו ובכורות דף ט ע״ב תל״ה אמר: תוס׳ ד״ה ה״נ וכו׳ **השתא ניחא** דחיישינן למיעוט. ע׳ בכורות ד׳ כ ע״ב תל״ה אלב:

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה אלא קרא מה אמר: (ב) תוס׳ ד״ה אי הכי וכו׳ לא תפסי בה כרת וכו׳: (ג) בא״ד בשעה שנעשו צרות זו לזו לא יהא לך ליקוחין אפילו באחת מהן אלמא משמע:

מוסף רש״י

ומותבינן אשמעתין. אשמעתא עלמנו (גיטין לח:). אדליה גופיה קא מותיב (מנחות מט:).

מוסף תוספות

א. והאי דס״ד דמבעי לן למיתב דאיכא למימר כיון דשלח סבלונות סתם ולא פירש מסתמא לא לשם קדושין שלחם. תוס׳ הרא״ש.

ב) [כתוס׳ עג:], ג) [בכת״י כאן ובסמוך רבה. וכ״כ בריש״ף], ג) [בכלים לג, שבת קלה: עירובין ע: גיטין לח: מנחות מט.], ד) [בכת״י טוסף: דתנן תע״פ ששלח סבלונות לאחר מכאן אינה מקודשת ותפס כדקתני], ה) [בכת״י: שהוחזק], ו) נ״ב קמב., ז) יבמות יט. כח.; ח) [בכת״י: לך], ט) [בכת״י: קראי], י) עירובין כ. נדרים סט:, כ) [ל״ל ומתרלים. רש״ש, וכ״ה בר״ן. וברש״ש שבר״ף: ומתרלתה)], ל) [בכת״י שבר״ף: שאמר], מ) [לקמן נב ע״א], נ) [ברש״ש שבר״ף עסף ד״ה: על ידי כולן. בשביל כולן:], ס) [וע״ע תוס׳ בכורות לה. ד״ה א״ר], ע) [לאשכחן דמחייבינן למיעוטא משום חומר דא״א בר״ן. וברש״ש שבר״ף: דמתרלתה)], פ) [לקמן נב ע״ב], צ) [ויקרא כא]. ק) עי׳ תוי״ט, ר) [ל״ל וקנלתם], ש) [בוגלא סוגה בסוגריים [דחייבינן] ולכ׳ זה תלוי בפירושים דלעיל, ואולי ל״ל דלא חייבינן למיעוטא לפר״ש או דחייבינן למיעוטא לפירוש הר״מ הא וכו׳],

הרינו נזיר כן הגרוגרות [נזיר יב, א]. **הוחזק,** שראו שטר כתובה וקדשה אחר, מהו להחזיקה כאשת איש לראשון. [**באתרא דמקדשי והדר כתבי חיישינן**]. לפיר״ש דוקא הרוב, ולפ״ם הר״ם והרי״ף אפילו המיעוט. **כתבי והדר מקדשי.** כולם. **פשיטא.** דאי לאשמועינן [ב]דלא חיישינן] למיעוטא הא אשמועינן ליה לעיל. דלא שכיח ספרא. שאינו דר בעיר. **מתני׳.** אינן מקודשות. אין אחת מהן צריכה גט. **גמ׳.** זו לזו. קס״ד כגון שקדשן. **אי הכי.** דקרא בבת אחת איירי היכי איכא כרת אם בא עליהן הלא אין בה איסור אחות אשה. **בזה אחר זה.** שקדש אחת תחלה ואין קדושין תופסין באחותה דכתיב לא תקח, ואם בא עליה ענוש כרת, ומתניתין סברא בעלמא היא כדרבה.

*נו אה שחסר כאן דעת בעל הדברים דלהלן [שאינם ברי״ף ור״מ, וגם ל״מ בשאר הראשונים, ועי׳ מאירי].

המרבה במעשרות. המפרים אחד מחמשה שמנה ארבעה לחולין בגד זה ומדד חמישית למעשר: **מעשרותיו מקולקלין.** דטבל ומעשר מעורבין זה בזה שהכרי כולו טבל הוה וכשמנה ארבעה לחולין לא היה לו ליטול מן הכרי למעשר אלא חצי מדה חמישית והוא הפרים מדה שלמה ושם מעשר לא חל עליו אלא כפי חשבון וגמלא השאר טבל ואסור לכל אדם עד מ)שיתקנה ואם איתא דכל שאינו בזה אחר זה אינו בכת אחת כלל אמאי פירותיו מתוקנין ולמה חל שם מעשר אפי' לפי חשבון הרי אינו בזה אחר זה שאם הפרים פעם אחת ומחזר והפרים לא היה שם מעשר חל על האחרון: **דאם אמר אתקדש פלגא פלגא דחיטתא קדשה.** הלכך כשהפרים בכת אחת יומר מכשיעור יש לו למעשר לחול על כל חטה וחטה לפי חשבון ואיכא למימר דנתפשו כולהו לפי חשבון אבל גבי אחיות ליכא למימר נתפשו קצת קידושין אבל חדא וחדא: **דליכא לאלאין.** כשמנה תשעה אינו יכול להוציא שנים ולומר חצי כל אחד יהא מעשר ויקרב לאלאין ואיתא נמי בזה אחר זה שאחר שקרא לעשירי עשירי נ)ומחזר וקרא לאחד עשר עשירי אינו קדוש: **ואחד עשר מעורבין.** אחד מהן מעשר גמור אבל אינו ידוע איזה הוא והשני שם שלמים עליו כדין אחד עשר שקרא עשירי אחר שטעה וקרא לעשירי תשיעי דקי"ל שהוא שלמים כדלקמן האי הוי נמי שלמים שהרי אחד עשר זה אף הוא אחר קריאת תשיעי נקרא עשירי והרי הן מעורבים וירעו עד שיסתאבו ס) ויביא בהמת חולין ויאמר כ"מ שהן שלמים יהא מחולל על בהמה זו ויקרב זו שלמים והשנים נאכלין לבעלים שעיניהם שפיר מעבר ומעבר בהמה נאכל במומו לבעלים והא הכא דאינו בזה אחר זה דאינו קרא לעשירי עשירי לא קדש אחד עשר כלל וכי ע)קראהו בהדדי תשיב חד מיניהו מעשר לפטור את התשעה: **שאני מעשר דאיתיה בטעות.** אם טעה מלקרות העשירי בשמו הוי מעשר דתנן [קרא] לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר שבא אחריו של זה קרא עשירי (עד) שלשתן מקודשין וסוף המשנה תשיעי נאכל במומו והעשירי מעשר ואחד עשר קרב שלמים ויליף לה מקראי הלכך כי היכי דאל שמו על הטעות חל נמי כי נפיק אחד עשר בהדיה ולא הפסיד העשירי את שמו בכך אבל קידושין ליתנהו בטעות אינו פ)בזה אחר זה בכל מקום שאינו צ)בכת אחת: **והרי תודה.** לאמי תודה: **דליתנהו בטעות.** אשם שחט תודה על ארבעים חלות ונתכוון לשחורות ונמצאו לבנות שאינן אותן שבדעתו לא קדשו לתנן (מיר דף לא.) הקדש טועות ב"ש אומרים הקדש וב"ה אומרים אינו הקדש: **וליתנהו בזה אחר זה.** שאם שחטה על ארבעים חלות וחזר ואמר על ארבעים אחרות יקדשו גם אלו עם אלו לא קדשו שהתודה עשוה ארבעים חלות כדאמרינן במנחות (דף עו.) ושחיטת הזבח מקדשתן קדושת הגוף כדאמרינן התם (דף עח:) קרבנו על זבח מלמד שאין הלחם קדוש אלא בזביחה דהאי קרבנו בלחם משמעי דכתיב על חלות לחם חמץ יקריב קרבנו וגו': **על שמונים חלות.** הביא אלא לעזרה שמונים: **קדשו ארבעים מתוך שמונים.** ויולא ידי תודתו והתם מפרש היכי ק)מתאכלים: **לא קדשו.** קא סלקא דעתך בדרבה פליגי דאמר כל שאינו בזה אחר זה אינו בכת אחת ומקשי לה מדמזקיק שהיה רבו של ר' יוחנן כדאמרינן (ב)בעירובין (דף כד.) גבי סנדל שנפסקה אחת מתרסיותיו: **היכא דאמר וכו'.** כלומר היכא דלא נתכוון שיקדשו אלא ארבעים ואת השאר הביא לאחריות שאם יאבדו או יטמאו אלו יהו אלו תחתיהן: **לא יקדשו.** כלומר לא נתכוון שיקדשו ארבעים בלא שמנים שבדקנוהו ואמר ר' (לכולכם) נתכוונתי: **לא קדשו.** כדרבה דכל שאינו בזה אחר זה אינו בכת אחת: **בסתמא.** ששחט סתם והלך לו: **לאחריות מתכוין.** ולא היה בלבו אלא על ארבעים: **קרבן גדול.** ועל כולם היה לבו: **ורבא למה ליה לשנויי.** לעיל טעמא דמתני' דקתני אינה מקודשת כדרבה: **חיפוק ליה.** דאפי' לא קידש אלא אחת מהן אלא שלא פירש איזו היא אית ליה לרבא דאינה מקודשת דקידושין שאין מסורין לביאה הן שאין יודע איזה מהן אחות אשה ושמעינן ליה לרבא דאמר לקמן קידושין שאין רואין לביאה אינן קידושין: **לדבריו דרמי בר חמא קאמר לה.** לדידך דילפת ליה מהאי קרא לא מוקמת לקרא בכת אחת דקשיא ונכרתו אלא אוקמי בזה אחר זה והדר חיפוק לך בכת אחת דמתני' מיניה וביה משוס דרבה: **איתמר.** גרס: **קידושין שאין מסורין לביאה.** קידש אחת משתי אחיות ולא פירש ס)איזהו מהם יכול ליטמא אחת מהן דשמא זו היא אחות אשתו: **בר אחינא אסברא לי.** הביאני דבר זה שיכולני להביא לו ראיה מן התורה: **כי יקח איש.** דהיינו קידושי כסף דגמרינן להו (לעיל דף ב.) קיחה קיחה וכתיב ובעלה דבעינן ראויה לביאה: **לאחיות מתכוין.** ולא היה בלבו אלא על ארבעים: **קרבן גדול.** ועל כולם היה לבו: **ורבא למה ליה לשנויי.** לעיל טעמא דמתני' דקתני אינה מקודשת כדרבה: **חיפוק ליה.** דאפי' לא קידש אלא אחת מהן אלא שלא פירש איזו היא אית ליה לרבא דאינה מקודשת דקידושין שאין מסורין לביאה הן שאין יודע איזה מהן אחות אשה ושמעינן ליה לרבא דאמר לקמן קידושין שאין רואין לביאה אינן קידושין: **לדבריו דרמי בר חמא קאמר לה.** לדידך דילפת ליה מהאי קרא לא מוקמת לקרא בכת אחת דקשיא ונכרתו אלא אוקמי בזה אחר זה והדר חיפוק לך בכת אחת דמתני' מיניה וביה משוס דרבה: **איתמר.** גרס: **קידושין שאין מסורין לביאה.** קידש אחת משתי אחיות ולא פירש ס)איזהו מהם יכול ליטמא אחת מהן דשמא זו היא אחות אשתו: **בר אחינא אסברא לי.** הביאני דבר זה שיכולני להביא לו ראיה מן התורה: **כי יקח איש.** דהיינו קידושי כסף דגמרינן להו (לעיל דף ב.) קיחה קיחה וכתיב ובעלה דבעינן ראויה לביאה: **לאחיות.** הוא דאינן מקודשות משום דכל שאינו בזה אחר זה אפי' בכת אחת אינו: **הא אחת מאשה ובתה.** ולא פירש מקודשת: **הא נכריות.** שעמהם מקודשות: **קני אם וחמור הוא.** נותן מתנות לנולד ולעובר שבמעי אמו שאינו קונה כלום גם הנולד אינו קונה שהרי לא הקנה לזה בלא זה והכא נמי איכא חדא דלא חזיא ליה כלל: אלא

ואחד עשר קרב שלמים, ומה בין שלמים למעשר, השלמים טעונין סמיכה ומנופת חזה ושוק וגפלין במומן ותמורתן קריבה, מה שאין כן במעשר, והשתא דקרמן בכת אחת ולא ידע הי עשירי גמור והי אחד עשר שנקרא עשירי, בעו תרוייהו מנופת חזה ושוק וסמיכה, ולבי אומר דאינו מוכרח על התנופה ועל הסמיכה דלא ליהוי בדבה בבעלה, ופסיק ריש נפקי קרבן אחד על תנאי דאיתמר אם זה שלמים יהיו על זה ואם לא יהיו אל תחריו, אלמא מדאמר שם מעשר אחד מיניהו שמע מינה אע"ג דלא קדים אחד מעשר אם קרא לעשירי עשירי דהוי עשירי וקרא לאחד עשר עשירי, אפילו הכי כי קרא בכת אחת קדים חד מיניהו בעשירי (שם וכעי"ז בקצרה בבכורות ט). שאני מעשר בהמה דאיתיה בטעות. כגון אם טעה בעשירי וקרא תשיעי ולאחד עשר עשירי, קדוש אחד עשר משום קריאת השם וקבע שלמים, דתנן קרא להשתיעי בו'. ובפרק המדבר דבכורות (שם) יליפנן מקראי, הלכך כי קרבן באחד לא מעכב ס"ל על העשירי אלמלא עליו שם גמור, דהא ס"ל נופיה זמנין דקדוש בקריאת שם מעשר כגון היכא דקרייה לעשירי עשירי (ערובין נ.). והרי תודה. דלחמי תודה מ' חלות כדאמר במנחות (עז.). דליתא בטעות. אם הפרים לחמי תודתו וטעה וסבור שלא הפרים וחזר וקרא שם על מ' חלות אחרות לא קדש, דהא טעה, ותנן הקדש טעות אינו הקדש במסכת מיר (לא.). וליתא נמי בזה אחר זה. שאם הפרים מ' לתודתו וחזר והפרים לה מ' אחרות לא קדש, וכי שחטה על שמונים בכת אחת אמר מזקיה דקדשי מ' ממון שמונים, שחיטת האותה מקדשת הלחם כדתניא במנחות (עח:) קרבנו על זבח מלמד שאין הלחם קדוש אלא על הוכיחה (ערובין נ.). קדשי לה ארבעים מתוך שמונים קדשי. הא מ' קאמר (שם). קדשו לה ארבעים מתוך שמונים וכולן שמונים יאכלו בקדושה ליום ולילה דהא לא ידעינו מי ארבעים קדשו (מחוסרי עה: מכת"י). דלאחריות מתכוין דאי אבד הא ליפוק בלאחריני (מנחות שם). לא יקדישו בו' לא קדשי. שהרי אין מביאין לתודה אלא מ' חלות (שם). דהא לא אפשר דיקדשו שמונים אלא בעי אלא ארבעים ולא יצא ידי נדרו דלא אפשר בה קדושה (שם מכת"י). מר סבר לאחריות קא מיכוון. מ"ד קדשו סבר האי דשחטה סתם אין דעתו אלא על מ', והאי דהביא פ' לאחריות מכוין דאי אינבו יוסוק בלאחריני (מנחות שם). שאם יאבדו או יטמאו אלין יפטור נאלין והוה ליה כאומר יקדשו ארבעים מתוך שמונים (ערובין נ.). ומר סבר לקרבן גדול קא מיכוון. מ"ד לא קדשו סבר הא דהביא שמונים דעתו אמולם ונתכוין להביא קרבן גדול ופסול (מנחות שם). והא לא אפשר, ואדרבא מייהו לא אמרינן דלקדשי (ערובין נ.). קידושין שאין מסורין לביאה. שאין מוסיף לבא לידי ביאה (יבמות כג.). שאינו יודע איזו אחות אשתו שהיא בכתם (לעיל ט.). בר אחינא אסברא לי. חכם אחד ששמו בר אחינא לימדני טעם זה מן המקרא, כי יקח ובעלה, קיחת כסף הראויה לבעולה הוא דהוא קיחה (שם). קני את וחמור. את ובהמה זו תקנו נכסי (רשב"ם ב"ב קנג.).

מסורת הש"ס

מ) מנחות נד: עירובין נ. תוס' דדמאי פ"ח הלכה ו, ב) [בכת"י ידפו"ר: מיקדוש. וכנמל"ן], ג) עירובין נ. בכורות ס:, ד) [ל"ל רבה כ"מ בעירובין] [ממנס בבכורות רבה], ה) [עי' תוס' בכורות יז ע"ב ד"ה אפסר, בפיה"מ (בכמסך לע"ז), ו) ג"ז שם, ז) מנחות עח: עירובין נ., ח) [בעירובין יבמות שם איתא ר' זירא וכל"ל], ט) [לקמן סד:] יבמות סג., י) לעיל ט:, כ) [בכת"י טוסף: לחו], ל) ב"ב קמנ. [ע"ש תוס' ד"ה ר"ש אמר קנה מתלה], מ) [בדפו"ר: שיתקנו], נ) [בדפו"ר: מוזן], ס) [עי' עירובין נ ע"א מוד"ה עשירי, ומהרש"א שם], ע) [ל"ל קרינהו. (יעב"ץ)], פ) [ל"ל בכת אחת], צ) [ל"ל בזה אחר זה], ק) [ל"ל מתאכלי. (יעב"ץ)], ר) [ל"ל לחולם ויעב"ץ], וכ"ה בדפו"ר], ש) [ל"ל אחה. (יעב"ץ. וכ"ה ברש"י שבריר"ף], ת) [לקמן סח ע"א],

תורה אור השלם

א. כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו:
דברים כד א

הגהות הב"ח

(א) גמ' פלגא פלגא דחיטתא: (ב) רש"י ד"ה לא קדשו וכו' בעירובין נ"ב פ' שני דף כ"ד ואיתא שמי בפ' אלו קפרים דף קיב:

תוס' ר"י הזקן

תיפוק לי. דאפילו לא קידש אלא אחת מהן הואיל ולא פירש איזו אינה מקודשת לדידה דהא לא ידעינן איזו היא אחות אשה. לדבריו דרמי. דמוקי לקרא לקדשן שתיהן כאחת. קדושין שאין מסורין לביאה. כגון שאמר אחת מבנותיך מקודשת דהא לא ידעינן [איזו], או אמר לאחיות אחת מכם מקודשת וקבלה האחת בשליחות חברתה שאינו יכול לישא אחת מהן שכא אחות אשתו היא. **את וחמור.** נותן מתנה לנולד ולעובר שבמעי אמו או לחמור שאמר קני את וחמור. לרב הסנונא אינו קונה כלום גם הנולד שהרי לא הקנה לזה בלא זה, וחמור או (עבד) [ועובר] לאו בני קנין נינהו, הכא נמי לא קדש האחרות אלא כמו שקדש האחיות והאחיות אינן מקודשות דכל שאינו בזה אחר זה אפילו בכת אחת אינו.

מוסף רש"י

המרבה במעשרות. אחד מתתם לו משמונה, פירותיו. שסילק לגד אחד, תולין מתוקנין. אבל המעשרות שנתן לגוי מקולקלין. שהרי נטל תשורה בהן כשנתן קב השמיני לא חל שם המעשר אלא על הראוי למעשר והשאר נטל הוא, דמעשר בהדיא אמר רחמנא שיעור אחד מעשרה, ולא דמי לתרומה שניטלת בעין יפה ובעין רעה ובניונים, דבתרומה לא כתיב בה שיעור (ערובין נ. וכעי"ז מנחות עז.). ואמאי. פירותיו מתוקנין, נימא כל שאינו בזה אחר זה. דלולו הוה מפרים מעשר בהלכתו והלך שקל תו וקרייה עליה שם מעשר על תולין שיתקנו כבר לא חיל עליה שם מעשר, והשתא נמי כי אפרים האי טופיינא עם מעשר לא ליחול שם מעשר אפילו על הראוי למעשר (ערובין נ.). שאני מעשר. דלבסוף פירותיו מתוקנין דעל כל גרגר וגרגר שבו חל השם עליו לפי חשבון הראוי למעשר, כגון הפרים אחד מחמשה קדש כל גרגר חליו, דאי אמר תתקדש פלגא פלגא דחיטתא קדשה. והאי כיון דאפרים כפלים וקרא עליה שם מעשר נמצאו דאמר תוקדש כל חיטתא לפלגא (שם). והרי מעשר בהמה דליכא לחצאין. דאי אמר חלי טלה זה תולין והחלי מעשר לא אמר כלום ליקדש לחצאין, דכל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהיה קודש אמר רחמנא, יהיה כולו קדוש לשם מעשר, וליתא נמי בזה אחר זה. שאם קרא לעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי אינו קדוש, וכי קרא לשנים עשירי בגם אחת אמרינן אחד מיניהו מעשר גמור, דאמר רבה עשירי ואחד עשר מעורבין, לא בזה. דאמר מיניהו מעשר ואידך הוי אחד עשר שקראו עשירי, ואילו הוה ידע היה כגון שטעה וקרא לעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי קיימא לן דעשירי מעשר

עין משפט נר מצוה

קבג א מיי' פ"ח מהל' מעשר הלכה יד סמג עשין קלח טו"ע יו"ד סי' שלא סעיף עו:
קבד ב מיי' פ"ח מהל' בכורים הלכה ד:
קבה ג מיי' שם הל' ח:
קבו ד ה מיי' פי"ב מהלכות פסולי מוקדשין הלכה טו:
קבז ו מיי' פ"ט מהל' מאכלות הל' ב ג סמג עשין מח טוש"ע יו"ד סי' מא סעיף ב: